

5. ELEMENTY KOMPOZYCJI. Problem pięknego położenia siedziby ogrodowej uwzględniany w różnym stopniu w przeszłości, osiąga niewątpliwie swe apogeum w okresie Romantyzmu. Podkreślają to zgodnie zarówno wskazania teoretyków sztuki ogrodowej, jak też ocena ~~współczesnych~~ walorów krajobrazowych sytuacji założeń zrealizowanych. Łukasz Gołębiowski 1830 stwierdza, iż do budowy pałacu lub dworu obierano "miejsce z piękną perspektywą, nad rzeką, jeziorem, wesołym laskiem, na wzgórzu jakimś wśród równin". Istotnie dwa składniki przyrodzone krajobrazu były tu szczególnie chętnie dla tych celów wykorzystywane: ^{malownicze} /ukształtowanie terenu, ~~działające~~ wzbogacające wewnętrzną kompozycję ogrodu i zapewniające rozległe widoki, oraz powierzchnie wodne, ciek i zbiorniki, bez których ogród romantyczny był nie do pomyślenia.

Podobnie jak w ^{okresie} ~~założeniach~~ francuskiego baroku zagadnienia kompozycyjne wybiegały daleko poza granice właściwego założenia rezydencjonalnego, tak i obecnie rozległy krajobraz, otaczający siedziby, był ~~zawsze~~ przedmiotem zabiegów estetyzujących, dążących do zniwelowania granicy między ogrodem a jego otoczeniem. Na elementy tak kształtowanego krajobrazu składały się przede wszystkim alejowe i pasmowe zadrzewienia dróg, ^{zalesienia,} śródpolne/ciągi i skupiny drzew i krzewów, spełniające jednocześnie rolę osłon przeciwwiatrowych i remiz dla drobnej zwierziny polnej, wszelkiego rodzaju stawy i sadzawki, uzupełniające naturalną sieć wodną. ^{Należały do nich} mieszkalne i gospodarcze ~~dwarskie~~ akcenty architektoniczne, skupione w osiedlach lub rozproszone w krajobrazie, na określonych osiach widokowych ogrodu.

Należały do nich także liczne akcenty architektoniczne, sakralne, mieszkalne i gospodarcze, skupione w osiedlach lub rozproszone w krajobrazie, leżące na określonych osiach widokowych ogrodu.